

VIŠI PRIVREDNI SUD U BANJALUCI
Broj: 59 0 Ps 022543 15 Pž 3
Dana, 28.04.2015. godine

Viši privredni sud u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija ovog suda i to: Raosavljević Mirjane, kao predsjednika vijeća, Romčević-Tadić Snježane i Ninković Velimira, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca „Šico and Company“ d.o.o. Bijeljina, zastupanog po punomoćniku Muhić Faiku, advokatu iz Tuzle i Londrović Veselinu advokatu iz Bijeljine, protiv tuženog Mješoviti Holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ Trebinje zavisno preduzeće „Rudnik i Teromelektrana Ugljevik“ a.d. Ugljevik zastupanog po punomoćniku Drašković Vojislavu, advokatu iz Bijeljine, radi naknade štete v.s. 1.238.400,00 KM odlučujući o žalbi tuženog protiv presude Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 022543 14 Ps 3 od 13.02.2015. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 28.04.2015. godine donio je

PRESUDU

Žalba tuženog se odbija potvrđuje se presuda Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 022543 14 Ps 3 od 13.02.2015. godine.

Zahtjev tuženog za naknadu troška sastava žalbe odbija se kao neosnovan.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom tuženi „Rudnik i Teromelektrana Ugljevik“ a.d. Ugljevik obavezan je da tužiocu „Šico and Company“ d.o.o. Bijeljina isplati na ime naknade štete zbog izgubljene dobiti iznos od 1.199.812,20 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 15.06.2007. godine, te na ime troškova postupka iznos od 80.790,00 KM, dok je preko dosuđenog iznosa na ime glavnog duga zahtjev tužioca odbijen.

Blagovremeno izjavljenom žalbom prvostepenu presudu pobija tuženi iz svih razloga iz odredbe člana 208. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 u daljem tekstu ZPP) sa prijedlogom da se ista ukine i predmet vrati na ponovno suđenje ili preinači i zahtjev tužioca odbije.

U odgovoru na žalbu tužilac predlaže da se žalba odbije kao neosnovana.

Žalba nije osnovana.

Nakon provedenog dokaznog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tuženi raspisao oglas za prikupljanje ponuda za izvođenje radova na površinskom kopu Bogutovo selo dana 26. i 27.07.2003. godine; tužilac se prijavio na oglas dana 04.08.2003. godine; prijava tužioca na oglas kod tuženog je zavedena pod brojem 8162/2003 dana 06.08.2003. godine; dana

14.08.2003. godine nakon razmatranja prispjelih ponuda, tužilac je obaviješten od strane tuženog da je izabran za najpovoljnijeg ponuđača sa još dva preduzeca i to „Terex-inženjering“ d.o.o. iz Bijeljine i „Continental“ d.o.o. iz Ugljevika; nakon što su izabrani najpovoljniji ponuđači, Ministarstvo finansija Republike Srpske dalo je saglasnost da se zakluče ugovori sa izabranim ponuđačima: Vlada Republike Srpske je nakon saglasnosti Ministarstva finansija donijela zaključak da tuženi ima obaveznu da sam vrši poslove za koje je bio raspisan oglas za prikupljanje ponuda; tuženi sa tužiocem nije zaključio Ugovor o izvođenju radova; po nalazu vještaka finansijske struke radovi prema cijenama predloženim od strane tuženog da su izvršeni donijeli bi dobit tužiocu u iznosu od 1.199.812,00 KM. Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je utvrdio da je zahtjev tužioca osnovan.

Prvostepeni sud utvrđuje da je tuženi u skladu sa odredbom člana 183. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, dalje ZOO) bio obavezan da zaključi ugovor sa tužiocem, te kako nije zaključio ugovor da je odgovoran za naknadu štete. Prema odredbi člana 155. i 154. istog zakona sud utvrđuje da je tuženi, isključivo kriv za štetu koju je tužilac pretrpio iz razloga jer je odbio da sa tužiocem zaključi ugovor. Primjenom odredbe člana 8, 7. i 27. Zakona o postupku nabavke robe usluga i ustupanju radova, utvrđuje da je tuženi imao zakonsku obavezu da sa tužiocem zaključi ugovor nakon provedenog postupka javne nabavke i izabranog najpovoljnijeg ponuđača. Da je u skladu sa odredbom člana 32. i 39. ZOO prijava na javni poziv ponuda za zaključenje ugovora koja je od strane tuženog prihvaćena, pa da slijedom toga tuženu i obavezuje iz kojih razloga je i odgovorna za štetu koju tužilac trpi.

Odlučujući o visini naknade štete - izmakle koristi prvostepeni sud je u cijelosti prihvatio nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke Rosić Slavka, i to prema cijenama koje su ponuđene od strane tuženog, kada se odbiju troškovi koje bi tužilac u izvršenju imao, to bi ostvario dobit u visini od 1.199.812,00 KM. Na dosuđeni iznos prvostepeni sud je dosudio kamatu od dana 15.06.2007. godine tj. od dana kada je zahtjev tužilac postavio, s obzirom da je ovaj zahtjev za kamatu u skladu sa odredbom člana 277. stav 1. ZOO-a i člana 186. istog zakona, po kojim zakonskim odredbama bi tužiocu pripadalo pravo na kamatu od dana nastanka štete, a to je od 2003. godine. Kako je zahtjev za kamatu postavljen nakon ovog datuma prvostepeni sud je utvrdio da je i u tom dijelu zahtjev osnovan, a o troškovima postupka odlučio na temelju čl. 383, 396. i 387. Zakona o parničnom postupku.

Žalbeni razlozi tuženog iscrpljuju se u tome da odluka prvostepenog suda ne sadrži obrazloženje o odlučnim činjenicama, tj. da odluka o izboru tužioca kao najpovoljnijeg ponuđača ne postoji; da prvostepeni sud nije cijenio činjenicu da su svi ugovori koji su prethodili u godinama prije ovog ugovora imali odredbu o pravu na raskid, te kod činjenice da tuženi nije želio zaključenje ugovora imao bi pravo na raskid da ga je zaključio i tužiocu bi samo za taj period pripadalo pravo na naknadu štete; da se izgubljena dobit nije mogla utvrditi bez nalaza i mišljenja vještaka rudarsko-geološke struke; da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da tuženi nije prigovorio nalažu i mišljenju vještaka ekonomske struke; da sporazum tri izabrana ponuđača, učesnika tendera, nije mogao biti podloga za vještačenje količine izvršenih radova; da se prilikom naknade štete mogla dosuditi samo šteta koja se ogleda u trošku prikupljanja tenderske građe i u negativnom ugovorenom interesu a što je šteta zbog prekida pregovora sa trećim licima o čemu je zauzet stav u odluci Saveznog Vrhovnog suda SFRJ broj GSZ-51/77 od 01.07.1977. godine; da navedena presuda Saveznog suda nije isprava kako to utvrđuje prvostepeni sud.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga te po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 221. Zakona o parničnom postupku, ovaj sud utvrđuje da žalba tuženog nije osnovana.

Iz sadržaja prvostepenog predmeta da se utvrditi da je ovaj postupak pokrenut tužbom 2005. godine. U ovom predmetu je već bila donesena presuda, koja je po vanrednom pravnom lijeku bila predmet ispitivanja od strane Vrhovnog suda Republike Srpske. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Srpske 21.02.2014. godine, Vrhovni sud je rekao da je u skladu sa odredbom člana 8. stav 1. tačka 7. Zakona o postupku nabavke robe usluga i ustupanju radova („Službeni glasnik RS“, broj 20/01) koji je bio u primjeni u vrijeme raspisivanja oglasa, tuženi bio obavezan da sa tužiocem zaključi Ugovor o izvođenju radova koji su bili predmet javnog nadmetanja. S obzirom da je tuženi odbio da zaključi ugovor, to je u skladu sa odredbom člana 183. i 184. ZOO-a dužan da tužiocu nadoknadi štetu koju mu je na taj način prouzrokovao. O osnovanosti zahtjeva tužioca i o obavezi na zaključenje ugovora koja je ležala na tuženom, je zauzeo stav i Ustavni sud BiH (a povodom navedenog pravnog posla za koji je raspisan javni oglas) u svojim odlukama broj AP-2941/10 od 22.10.2013. godine i broj AP-554/12 od 16.01.2013. godine. Iz navedenog rješenja Vrhovnog suda slijedi da je sporna samo visina štete koju je tužilac pretrpio u vidu izgubljene dobiti zbog odbijanja tuženog da sa njim zaključi ugovor nakon okončanog postupka javnih nabavki.

U skladu sa navedenim prvostepeni sud u svojoj odluci se nije trebao baviti obrazlaganjem pitanja osnovanosti zahtjeva, s obzirom da je o tome već odlučeno u ovom predmetu, pa slijedom toga navodi žalbe tuženog kojima se osporava utvrđenje prvostepenog suda o izboru najpovoljnijeg ponuđača, te kojima se osporava postupak javnih nabavki koji je proveden po javnom oglasu, su bez osnova.

~~Saglasno člamu 189, stav 1 ZOO-a šteteći ima pravo na naknadu dobiti štete,~~
tako i na naknadu izmakle koristi. Prema stavu 3. ovog člana, zakona pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem. Prema ovoj zakonskoj odredbi, povjeriocu - tužiocu treba priznati pravo na naknadu štete za izmaklu dobiti ako su ispunjeni određeni uslovi, a to je da je šteta u vidu izmakle dobiti izvjesna i da postoje elementi na osnovu kojih se može odrediti iznos izmakle dobiti i ako očekivana izmakla dobit ne bi bila protivna važećim propisima i dobrim poslovnim običajima.

Pravo na naknadu štete zbog izmakle dobiti povjerilac će u skladu sa navedenom zakonskom odredbom, imati samo ako je prema onome što se u životu redovno dešava ili prema posebnim okolnostima slučaja je izvjesno, da bi tu dobit i ostvario. Pri tome, nije dovoljno neko optimističko predviđanje dobiti i nije dovoljno da je povjerilac planirao dobit.

U skladu sa navedenom zakonskom odredbom, cijencći teret dokazivanja, po ocjeni ovoga suda tužilac je dokazao visinu štete koju je pretrpio krivicom tuženog zbog odbijanja da zaključi ugovor i na taj način omogućí tužiocu rad.

Da je ugovor zaključen, tužilac bi u periodu 15.08. - 15.12.2003. godine radio, te bi od tog posla ostvario korist.

Da je tužilac dokazao visinu, po ocjeni ovoga suda slijedi i iz dokaza koje je tuženi proveo u ovom sporu. Tužilac je dokazao da je ispunjavao sve uslove za obavljanje navedenog posla, te da je imao svu potrebnu mehanizaciju, radnu snagu, i svu ostalu potrebnu logistiku za obavljanje ovog posla, posla velike vrijednosti, koji zahtijeva angažovanje mehanizacije. Da

je ta mehanizacija bila spremna za rad govori u prilog dopis tuženog upućen tužiocu dana 26.03.2003. godine pod brojem 2643/04, a kojim tuženi zahtjeva da tužilac sa kopa u Bogutovom selu izmjesti svoju mehanizaciju. Na dalje iz ugovora broj 1826/99 od 06.05.1999. godine; broj 5910/01 od 05.10.2001. godine; broj 737/02 od 09.07.2002. godine (takode se radi o dokazima provedenim od strane tuženog), da se utvrditi da je od 1999. godine do raspisivanja ovog spornog oglasa, tužilac obavljao identične poslove za tuženog, iz navedenih ugovora slijedi da se radilo o količinama iskopa rude, jalovine, koje su bile planirane i u ovom spornom poslu koji nije izvršen. Sve ovo govori u prilog utvrđenja činjenici da je tuženi imao angažovanu mehanizaciju na tom iskopu u Bogutovom selu, te da ta mehanizacija nije bila angažovana u pregovorima sa nekim trećim licem ili u obavljanju nekog drugog posla. Ugovori iz prethodnog perioda, kao bilans stanja i bilans uspjeha, govori u prilog činjenici da je u periodu od dvije godine tužilac za tuženog obavljao identične poslove i da se radilo o količinama iskopa i izvođenja radova na iskopu u količinama koje su trebale biti predmet ugovora na koje je dao saglasnost tuženi, a koji ugovor je odbio da zaključi.

Ovo sve u prilog utvrđenja činjenice da je vještak ekonomske struke za izradu nalaza i mišljenja o visini izgubljene koristi imao sve potrebne parametre i pokazatelje. Tuženi, kako to pravilno utvrđuje prvostepeni sud na nalaz ovog vještaka nije dao primjedbe koje bi dovele u sumnju dati nalaz. Primjedba tuženog nakon provedenog ovog dokaza se samo svela na to da s obzirom na prirodu vještačenja je nalaz mogao dati samo vještak rudarsko-tehnološke eventualno mašinske struke (primjedba koja je data na ročištu za glavnu raspravu 12.01.2015. godine). Dakle, tuženi nije uložio konkretnu primjedbu, te nisu osnovani navodi žalbe tuženog da je pogrešno utvrđenje prvostepenog suda da nije uložio primjedbu na nalaz vještaka.

Teret dokazivanja kako je to propisano odredbom čl. 7. i 123. ZPP-a u obavezu stavlja strankama da dokažu sve činjenice koje smatraju relevantnim za odluku o predmetu spora. Zakon, kako slijedi iz sadržaja navedenih zakonskih odredbi, u obavezu dokazivanje stavlja na stranke, ne samo na tužioca. To je osnovno načelo parničnog postupka, raspravno načelo. Slijedom toga pogrešno tuženi smatra da tužilac nije dokazao visinu da se ta visina ne može utvrditi bez nalaza vještaka rudarske ili mašinske struke. Tuženi ukoliko smatra da bi se pravilna visina mogla tim nalazom utvrditi, nalazom vještaka druge struke, je to trebao i dokazati i taj dokaz provesti, jer na njemu jednako leži teret dokazivanja kao i na tužiocu. Samo paušalno iznošenje ovakvih primjedbi ne može uticati na pravilnost dokaza koje je proveo tužilac i na pravilnost ocjene tih dokaza od strane prvostepenog suda i na taj način utvrđenog činjeničnog stanja.

Sporazum između tri učesnika tendera, čije je ponude tuženi prihvatio kao najpovoljnije ponude, a kojim je dogovorena količina radova je sporazum na koji je tuženi dao saglasnost i dao šaglasnost da se u skladu sa tim sporazumom zaključi ugovor, pa slijedom toga nisu osnovani navodi žalbe da taj sporazum nije mogao biti temelj za vještačenje u pogledu količine radova koji su trebali biti izvedeni.

U žalbi tuženi navodi da su svi prethodni ugovori imali odredbu i o pravu na raskid ugovora. Ovim žalbenim navodom tuženi potvrđuje činjenicu da je i prije ovoga ugovora sa tužiocem bio u ugovornom odnosu u pogledu izvođenja identičnih radova, koji su za predmet imali isti posao. Slijedom toga i ovo potvrđuje činjenicu da je vještak ekonomske struke imao relevantne parametre za davanje mišljenja u skladu sa pravilima struke o izgubljenoj dobiti.

Da li bi ugovor bio raskinut da je zaključen ili ne, su pretpostavke i to ne može da bude žalbeni razlog kako to smatra tuženi. ✓

U toku prvostepenog postupka tuženi je smatrao da se tužiocu može dosuditi šteta samo u vidu troškova za prikupljanje tenderske građe, kao i troška zbog prekida pregovora sa nekim trećim licem „negativni ugovorni interes“. U prilog ovih svojih navoda se pozivao na stav Saveznog Vrhovnog suda SFRJ. Tačno je da odluka suda nije isprava, kako je to u obrazloženju prvostepene presude naveo sud, i na šta se osnovano ukazuje žalbom tužioca. Međutim sudska praksa, sud ne obavezuje. Član 189. ZOO-a u stavu 1. kaže da oštećeni ima pravo kako na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi. Predmet ovog spora je zahtjev za naknadu štete zbog izmakle koristi. Troškovi prikupljanja tenderske građe predstavljaju običnu štetu koju je tužilac pretrpio a ne izgubljenu korist i to i nije predmet ovoga spora. Tuženi je imao obavezu da dokaže da je tužilac imao mogućnost da u tom periodu sa trećim licem zaključi posao i isti obavi ili da je sa trećim licem prekinuo pregovore zbog ovog pravnog posla. To isti nije dokazao, osim paušalnog navođenja, pa su i ovi navodi žalbe lišeni svakog osnova.

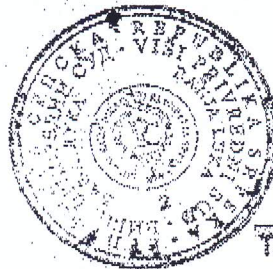
Po ocjeni ovoga suda za odluku o visini izgubljene koristi prvostepeni sud je imao uporište u nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke. Vještak je nalaz sačinio na temelju relevantne dokumentacije, vezane za predmet posla koji je trebalo obaviti da je ugovor zaključen. Da se radi o dobiti koju bi relano tužilac ostvario, u prilog govori i činjenica da je prije ovoga ugovora povodom istog posla na istom lokalitetu tužilac bio u poslovnom odnosu sa tuženim i da je te poslove obavljao za cijenu koja odgovara cijeni koja bi u ovom poslu bila ugovorena, kao i količinama. Takode, u prilogu utvrđenja činjenice da je tužilac bio spreman za izvođenje posla i da je očekivao dobiti od tog posla govori i činjenica da mu je sva mehanizacija na kopu gdje je trebalo izvoditi radove bila dovežena i spremna za rad, kao i radna snaga.

Vještak je uzeo u obzir sve troškove koje bi tužilac imao u izvršenju ovoga posla koje je od ukupne dobiti odbio, na koji način je došao do izgubljene koristi, tj. zarade koju bi u tom spornom periodu tužilac ostvario.

O ovom zahtjevu, tj. u pogledu visine prvostepeni sud je dao valjano obrazloženje, te je odluka suda pravilna i kao takvu prihvata i ovaj sud.

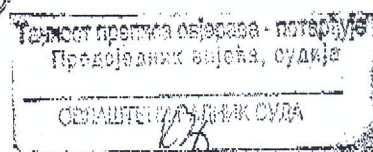
Žalbeni navodi tuženog nisu osnovani, ne dovode u pitanje pravilnost odluke prvostepenog suda, nisu učinjene povrede na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti iz kojih razloga je žalba odbijena i prvostepena presuda potvrđena na temelju odredbe člana 226. Zakona o pamičnom postupku.

Tuženi nije uspio u postupku po žalbi, te je njegov zahtjev za naknadu troška žalbe neosnovan i kao takav je odbijen.

Predsjednik vijeća

Raosavljević Mirjana

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 022543 15 Rev 2
Banja Luka, 19.01.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Davorko Delić i Jadranke Stanišić, članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca „Šico“ and Company“ d.o.o. Bijeljina, zastupanog po punomoćniku Faiku Muhiću, advokatu iz Tuzle i Veselinu Londroviću, advokatu iz Bijeljine, protiv tuženog Mješoviti Holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ Trebinje, Zavisno preduzeće „Rudnik i Termoelektrana Ugljevik“, a.d. Ugljevik, zastupanog po punomoćniku Vojislavu Draškoviću, advokatu iz Bijeljine, radi naknade štete, vrijednost predmeta spora 1.238.400,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 022543 15 Pž 3 od 28.04.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 19.01.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova revizionog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 022543 14 Ps 3 od 13.02.2015. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužioca i obavezan tuženi da tužiocu nadoknadi štetu u vidu izgubljene koristi u iznosu od 1.199.812,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.06.2007. godine do konačne isplate, dok je u preostalom dijelu zahtjev tužioca odbijen.

Tuženi je obavezan da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 80.790,00 KM u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 022543 15 Pž 3 od 28.04.2015. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav žalbe.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev tužioca,

odnosno ukine presuda prvostepenog i drugostepenog suda, ili samo presuda drugostepenog suda i predmet vrati na ponovno suđenje, uz obavezu naknade troškova parničnog postupka i troškova revizionog postupka.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija odbije i odluka drugostepenog suda potvrdi.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca za naknadu štete u vidu izmakle koristi u iznosu od 1.238.400,00 KM, zakonske zatezne kamate na taj iznos počev od 15.06.2007. godine do konačne isplate i troškova postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tuženi 26. i 27.07. 2003. godine u dnevnom listu „Glas Srpske“ ~~objavio javni poziv za prikupljanje ponuda za izvođenje radova~~ (otkopavanje i utovar mase, transport masa i odlaganje masa) na površinskom kopu „Bogutovo Selo“ Ugljevik u periodu od 15.08.-15.12.2003. godine (tender broj 75); da je prema tenderskoj dokumentaciji predviđen obim radova: otkopavanje i utovar 2.200.000 m³ čvrste mase (u daljem tekstu: č.m.), transport masa 2.200.000 m³ č.m., i odlaganje masa 2.200.000 m³ č.m.; da je tužilac dana 04.08.2003. godine predao ponudu za izvođenje radova; da su cijene po pojedinim radovima prema finansijskoj ponudi tužioca od 04.08.2003. godine date u dvije (tražene) varijante, sa ukalkulisanim porezom na promet usluga i da po varijanti A (da gorivo i mazivo obezbjeđuje naručilac) iznose: za otkopavanje i utovar 1,575 KM/m³ č.m., za transport (1.500 m) 2,405 KM/m³ č.m. i za odlaganje otkrivke 0,405 KM/m³ č.m., a po varijanti B (da gorivo i mazivo obezbjeđuje tužilac u vlastitoj režiji) iznose: za otkopavanje i utovar 1,705 KM za 1 m³ č.m., za transport (1.500 m) 2,605 KM/m³ č.m. i za odlaganje otkrivke 0,475 KM/m³ č.m.; da je tužilac dana 14.08.2003. godine primio obavijest broj 8421/03 da je komisija tuženog po tenderu broj 75 izvršila izbor najpovoljnijih ponuđača i da su to: „Terex-Inžinjeri“ d.o.o. Bijeljina, „Šico and Company“ d.o.o. Bijeljina i „Continental“ d.o.o. Ugljevik; da je Ministarstvo finansija Republike Srpske dana 22.08.2003. godine dalo saglasnost za zaključenje ugovora po prethodno prevedenim tenderskim postupcima sa izabranim ponuđačima i to za „Terex-Inžinjeri“ d.o.o. Bijeljina-otkrivka, transport i odlaganje 1.000.000 m³ č.m., za „Šico and Company“ d.o.o. Bijeljina-otkrivka, transport i odlaganje 700.000 m³ č.m., te za „Continental“ d.o.o. Ugljevik-otkrivka, transport i odlaganje 500.000 m³ č.m., da je saglasnost na zaključenje ugovora po prethodno prevedenim tenderskim postupcima za iste količine radova dalo i Ministarstvo privrede, energetike i razvoja Republike Srpske 20.08.2003. godine, da je tužiocu tuženi dana 10.09.2003. godine dostavio ugovor za izvođenje radova na otkopavanju, utovaru, transportu i odlaganju masa na površinskom kopu „Bogutovo Selo“ Ugljevik i da taj ugovor direktor tuženog nije nikad potpisao, da prema nepotpisanom ugovoru za izvođenje radova na otkopavanju, utovaru, transportu i odlaganju masa na površinskom kopu „Bogutovo Selo“ Ugljevik u 2003. godini cijene pojedinih radova iznose: za otkopavanje i utovar masa 1,38 KM za 1 m³ č.m., za transport masa (za dužinu od 1.500 do 3.500 m) od 2,26 do 3,50 KM za 1 m³ č.m. i za odlaganje masa 0,40 KM za 1 m³ č.m. (bez ukalkulisanoog poreza na promet); da je Vlada Republike Srpske nakon saglasnosti Ministarstva finansija i Ministarstva privrede, energetike i razvoja donijela 29.09.2003. godine zaključak da se tuženi zadužuje da proizvodnju uglja i otkrivke do

kraja tekuće godine vrši sopstvenom mehanizacijom: da tuženi nije zaključio ugovor sa tužiocem za izvođenje radova niti je tužioca uveo u posao po tenderu broj 75; da tender nije nikada poništen.

Kod ovakvog stanja činjenica prvostepeni sud nalazi da je tuženi, prema odredbama člana 8., člana 7. i 27. Zakona o postupku nabavke robe i usluga i ustupanju radova („Sl. glasnik RS“ broj 20/01, u daljem tekstu: ZPNRUUR), koji je bio u primjeni u vrijeme raspisivanja oglasa, bio obavezan da sa tužiocem kojeg je izabrao za jednog od najpovoljnijih ponuđača, zaključi ugovor za izvođenje predmetnih radova, jer je njegovu ponudu prihvatio i u smislu odredbe člana 32. i člana 39. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu: ZOO), a kako to nije učinio to tužiocu, sa kojim krivicom tuženog nije zaključen ugovor o izvođenju radova koji je tuženi po zakonu bio dužan da zaključi, u skladu sa odredbom člana 183. ZOO pripada pravo da od tuženog zahtjeva naknadu štete u smislu odredbe člana 154. stav 1. i člana 155. ZOO. Visinu naknade štete-izmakle koristi prvostepeni sud utvrđuje na osnovu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Slavka Rosića od 10.11.2014. godine i dopune nalaza i mišljenja od 24.12.2014. godine, u iznosu od 1.199.812,00 KM, uzimajući u obzir količinu radova od 700.000 m³ č.m., prema cjenovnim parametrima iz ponudnog ugovora tuženog, umanjanim za rashode. Na dosuđeni iznos naknade štete prvostepeni sud je dosudio zakonsku zateznu kamatu od 15.06.2007. godine, tj. od dana kada je zahtjev tužilac postavio, pa do konačne isplate, na osnovu odredbe člana 277. stav 1. ZOO i člana 186. istog zakona, a o troškovima postupka odlučio na osnovu odredbe člana 383., 396. i 387. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Odlučujući o žalbi tuženog drugostepeni sud nalazi da je u ovom predmetu već bila donesena presuda koja je po vanrednom pravnom lijeku bila predmet ispitivanja i da je pitanje osnovanosti tužbenog zahtjeva već raspravljeno u ranijem postupku kada je u rješenju Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 022543 13 Rev od 21.02.2014. godine navedeno da je tuženi bio dužan da sa tužiocem zaključi ugovor o izvođenju radova koji su bili predmet javnog nadmetanja, te da, kako taj ugovor nije zaključio, dužan je u skladu sa odredbom člana 183. i 184. ZOO da tužiocu nadoknadi štetu koju mu je na taj način prouzorokovao, a da to proizlazi i iz odluka Ustavnog suda BiH broj AP-2941/10 od 22.10.2013. godine i AP-554/12 od 16.01.2013. godine, iz kog razloga smatra da navodi žalbe tuženog u pogledu osnova tužbenog zahtjeva kojima je osporavao utvrđenje prvostepenog suda u o izboru najpovoljnijeg ponuđača i postupak javnih nabavki nisu osnovani.

Drugostepeni sud zaključuje da tužilac saglasno odredbi 189. stav 1. ZOO ima pravo na naknadu obične štete i izmakle koristi pod uslovima iz te zakonske odredbe i da je po pravilima o teretu dokazivanja tužilac dokazao visinu štete koju je pretrpio krivicom tuženog zbog odbijanja da zaključi ugovor. Nalazi da je time što nije zaključio ugovor sa tužiocem, koji je bio po zakonu obavezan da zaključi, tuženi onemogućio tužioca koji je imao svu potrebnu mehanizaciju koja se nalazila u „Bogutovom Selu“, koja nije bila angažovana u pregovorima sa nekim trećim licem ili u obavljanju nekog drugog posla, imao radnu snagu i potrebnu logistiku, da prema uslovima iz javnog poziva - tendera te poslove obavi u periodu od 15.08. do 15.12.2003. godine i da tako ostvari korist. Zaključuje da visina izmakle koristi slijedi

iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke i da je prilikom izrade nalaza i mišljenja vještak ekonomske struke koristio sve potrebne parametre i pokazatelje i da na ovaj nalaz tuženi nije dao primjedbe koje bi dovele isti u sumnju, a da se primjedba tuženog svela na to da je, s obzirom na prirodu vještačenja nalaz mogao dati samo vještak rudarsko-tehnološke, a eventualno i mašinske struke, što nije konkretna primjedba, jer je prema pravilima o teretu dokazivanja iz člana 7. i 123. ZPP tuženi, ukoliko je smatrao da bi se pravilna visina mogla tim dokazom utvrditi, trebao taj dokaz i provesti, jer na njemu jednako leži teret dokazivanja kao i na tužiocu, za ono što tvrdi, pa je ovaj prigovor tuženog iznesen u žalbi ocjenio paušalnim.

Drugostepeni sud takođe zaključuje da je tuženi prihvatio sporazum između tri učesnika tendera, kojim je dogovorena količina radova i na taj sporazum dao saglasnost da se u skladu sa istim zaključi ugovor, zbog čega nalazi neosnovanim navode žalbe tuženog da taj sporazum nije mogao biti osnov za vještačenje u pogledu količine radova koji su trebali biti izvedeni. Takođe smatra neosnovanim prigovore tuženog da je trebalo cijeliti da su i prethodni ugovori kao i ugovor koji je ostao nepotpisan u konkretnom slučaju imali odredbu i o pravu na raskid ugovora, jer činjenica da li bi ugovor bio raskinut da je zaključen, ili ne, su pretpostavke, a ne žalbeni razlog.

Prigovore tuženog da prvostepeni sud nije pravilno ocijenio njegove navode u toku postupka u kojim se pozivao na stav Saveznog Vrhovnog suda SFRJ u odluci broj Gsz-51/77 od 01.07.1977. godine, koje prvostepeni sud nije cijelio iz razloga što je smatrao da tuženi ovu ispravu u kojoj je sadržana označena presuda nije ponudio sudu radi dokazivanja svojih navoda, niti tražio da se ista pribavi, drugostepeni sud ocjenjuje osnovanim, ali smatra da to nije od uticaja u konkretnom slučaju, jer sudska praksa ne obavezuje sud, pri čemu obrazlaže da je tuženi imao obavezu da dokaže da je tužilac u periodu u kome je trebao obavljati poslove da je ugovor zaključen, imao mogućnost da sa trećim licem zaključi posao, ili da je sa trećim licem prekinuo pregovore zbog ovog pravnog posla, ali da u tom smislu tuženi nije dokazao navedeno.

Drugostepena odluka je pravilna i zakonita i revizionim navodima tuženog nije dovedena u ozbiljnu sumnju.

Po ocjeni ovog suda neosnovani su navodi revizije da je u postupku donošenja drugostepene presude počinjena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 191. i člana 231. ZPP, a u vezi sa članom 209. ZPP, jer obrazloženje drugostepene presude sadrži razloge za takvu odluku suda i odgovor suda na sve žalbene navode tuženog.

Tačno je da se drugostepeni sud u obrazloženju pobijane odluke nije detaljno bavio pitanjima u pogledu osnova odgovornosti tuženog za potraživanje naknade štete, ističući da je to pitanje riješeno ukidnim rješenjem Vrhovnog suda Republike Srpske. Međutim, drugostepeni sud je, nakon što je u ponovnom postupku donesena prvostepena presuda, prihvatio kao pravilno njeno obrazloženje u pogledu zaključka o provedenom postupku po tenderu i zakonske obaveze tuženog da zaključi ugovor, pa ovaj propust drugostepenog suda nije uticao na pravilnost i zakonitost pobijane presude u smislu člana 209. ZPP.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i pravni zaključak prvostepenog suda da je tuženi bio u obavezi da u smislu odredbe člana 8. stav 1. tačka 7. ZPNRUUR sa tužiocem zaključi ugovor o izvođenju radova koji su bili predmet javnog nadmetanja i da je to bila njegova zakonska obaveza.

Proizlazi iz stanja spisa da je obavezi zaključenja ugovora prethodio postupak po raspisanom tenderu u kome je tuženi izvršio izbor najpovoljnijih ponuđača (među kojima je i tužilac), o čemu je tužilac obavješten shodno odredbi člana 27. ZPNRUUR obavještenjem od 14.08.2003. godine, pa je u smislu odredbe člana 39. stav 1. ZOO na taj način tuženi prihvatio ponudu tužioca, jer se ponuda smatra prihvaćenom kad ponudilac primi izjavu ponuđenog da ponudu prihvata i izjava o prihvatanju ponude proizvodi pravno dejstvo u trenutku kada ju je ponudilac primio od ponuđenog, pa opoziv ponude poslije tog trenutka nije moguć. Zbog toga proizlazi da nakon toga obaveza zaključenja ugovora postaje u smislu odredbe člana 8. stav 1. tačka 7. ZPNRUUR zakonska obaveza tuženog, pa kako do zaključenja ugovora sa tužiocem, kako je to usmeno traženo, nije došlo zbog krivice tuženog, koji nije izvršio zakonsku obavezu da takav ugovor zaključi, niti je tužioca uveo u posao, tužiocu pripada pravo da traži naknadu štete prema odredbi člana 183. ZOO. Nesporno je da postupak po tenderu nije poništen, te da tuženi nije sa tužiocem zaključio ugovor. Takođe, nema dokaza da je zaključak Vlade Republike Srpske od 29.09.2003. godine dostavljen tužiocu. Zbog toga nije od uticaja pozivanje tuženog da bi i da je zaključio takav ugovor isti bio ništav, kao i raskinut u roku od 30 dana koji otkazni rok je naveden u nepotpisanom ugovoru.

Kako ugovor nije zaključen krivicom tuženog, tužiocu saglasno odredbi člana 183. ZOO, a u vezi odredbe člana 154. stav 1, člana 155. i člana 189. ZOO, pripada pravo da traži naknadu štete u vidu izmakle koristi, a koja treba tužioca da stavi u imovinski položaj u kome bi on bio da je ugovor zaključen i izvršen. Visina te štete je korist od posla koju bi tužilac prema redovnom toku stvari ostvario, po odbitku svih troškova koje bi imao da je radio, jer je bilo izvjesno da je tužilac opravdano očekivao korist od dobijenog posla, čije ostvarenje je spriječio tuženi nezaključenjem ugovora koji je po zakonu bio dužan da zaključi. To znači da je to prihod koji bi ostvario obavljajući poslove otkopavanja i utovara, transporta i odlaganja 700.000 m³ č.m. prema cijenama iz ponude tužioca (koja je prihvaćena) umanjen za sve troškove koje bi imao tužilac da je radio (utrošak goriva i maziva, troškova tekućeg održavanja opreme i ostale proizvodne usluge, amortizacije i bruto plata zaposlenih), što prema nalazu vještaka ekonomske struke (varijanta II) iznosi 1.537.798, 00 KM, umanjen za porez na usluge prema Zakonu o akcizama i porezu na promet („Službeni glasnik RS“ broj 25/02) koji je bio tada na snazi, obzirom da je u cijenu iz ponude ukalkulisan porez na usluge. Međutim, kako su nižestepeni sudovi prihvatili varijantu I nalaza vještaka (iznos od 1.199.812,00 KM), u kojoj je iznos izmakle koristi izračunat prema cijenama iz nepotpisanog ugovora (koje su niže od cijene u ponudi tužioca i u kojima nije sadžan porez na promet), uz odbitak rashoda koje bi imao tužilac da je radio, koji su obrazloženi u nalazu vještaka ekonomske struke, kod činjenice da tužilac nije ulagao žalbu na prvostepenu presudu, dosuđeni iznos naknade štete je prihvaćen kao pravilan s obzirom na odredbu člana 230. ZPP. Zbog navedenog se ne mogu prihvatiti revizijski prigovori tuženog da tužiocu eventualno pripada pravo na izmaklu korist u visini onoga što bi tužilac dobio što je očekujući zaključenje ugovora prekinuo neke druge pregovore sa trećim licima, odnosno što nije zaključio druge ugovore koji bi se odnosili na period kada bi radio poslove po tenderu (teorija tzv. negativnog

ugovornog interesa). S tim u vezi ni pozivanje tuženog na odluku Saveznog suda SFRJ od 01.07.1977. godine nije od uticaja na drugačije presuđenje u konkretnom slučaju.

Pored toga, neosnovano tuženi osporava zaključak drugostepenog suda u pogledu toga da je tužilac visinu štete dokazao jer smatra da nalaz vještaka ekonomske struke nije mogao poslužiti kao dovoljna podloga za utvrđenje visine izgubljene dobiti, jer da po pravilima o teretu dokazivanja tuženi, koji u ovom postupku nema zahtjev već osporava tužbeni zahtjev tužioca, nije bio dužan da predloži vještačenje po vještaku rudarske struke, već da je tim prigovorima osporavao nalaz vještaka ekonomske struke u pogledu transportnih dužina vezano za realizaciju tenderskog posla za koje je po njegovom mišljenju clemente mogao dati samo taj vještak.

Odredbom člana 123. ZPP propisuje se da je svaka stranka dužna dokazati činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev, a da će sud slobodnom ocjenom dokaza utvrditi činjenice na osnovu kojih će donijeti odluku. Odredba ovog člana govori o teretu dokazivanja, budući da shodno odredbi člana 7. ZPP teret dokazivanja snose stranke, a on se sastoji ne samo u dužnosti, već i u ovlaštenju stranaka u predlaganju dokaza kojima se utvrđuju njihove tvrdnje o određenim činjenicama i postojanju neke činjenice o kojoj je ta tvrdnja iznesena, predlaganju dokaza za utvrđivanje činjenica u pogledu kojih je stranka iznijela oprečne tvrdnje, kao i onih koje protivna strana nije osporila, ali ih nije ni priznala. Svaka stranka u postupku dakle, dužna je da predloži relevantne dokaze, odnosno označi dokazna sredstva kojima dokazuje istinitost svojih navoda (subjektivni teret dokazivanja), kao i da tim sredstvima dokaže svoje činjenične navode (objektivni teret dokazivanja) izvođenjem tih dokaza, ili pak dokaže navode na kojima zasniva svoje prigovore, odnosno svoj zahtjev da se neki zahtjev suprotno stranke odbije.

Prema tome, teret osporavanja tvrdnji tužioca je na tuženom, pa i predlaganje dokaza u tom pravcu, te je tuženi, ukoliko je smatrao da se vještak ekonomske struke ne može izjasniti o stvarnim transportnim dužinama, bez izjašnjenja vještaka rudarsko tehnološke struke, mogao da predloži izvođenje tog dokaza kako pravilno zaključuje i drugostepeni sud. Iz nalaza i dopune nalaza vještaka ekonomske struke proizlazi da je transportna udaljenost (koja predstavlja mjesto utovara, odnosno istovara) računata kao ponderisani prosjek, te je vještak izračunao prosječnu transportnu dužinu i naveo da jedino ponderisani prosjek (srednja ponderisana vrijednost od 2,91 KM m³/č.m.) predstavlja „fer“ vrijednost u postupku izračuna izmakle koristi u tom dijelu, jer u uslovima tendera nisu određene količine po transportnim dužinama, što i nije moglo biti određeno s obzirom da to nije moguće do samog obavljanja te radnje, odnosno te vrste radova. Iz ovih razloga prigovori tuženog u pogledu nalaza i mišljenja vještaka, izneseni u reviziji, ne dovode u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Pravilan je zaključak nižestepeni sudova da je tuženi bio saglasan sa količinom radova koju su dogovorili tužilac i ostali izabrani ponuđači, a prema sporazumu najpovoljnijih ponuđača, prema kome je tužilac trebao da izvede radove u količini od 700.000 m³ č.m. što proizlazi i iz saglasnosti za zaključenje ugovora Ministarstva finansija i Ministarstva privrede i energetike, koje saglasnosti su date po zahtjevu tuženog, nakon završenog postupka izbora najpovoljnijih ponuđača i za količine radova koje je prihvatio tuženi prema sporazumu najpovoljnijih ponuđača.

Osim navedenih prigovora na nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke tuženi nije imao konkretne prigovore, jer je vještak nakon davanja osnovnog nalaza i mišljenja (u dvije varijante), na pismene primjedbe tuženog (i tužioca) odgovorio u dopuni nalaza i mišljenja, te na ročištu za glavnu raspravu dao obrazloženje nalaza i mišljenja, pa je pravilno drugostepeni sud našao da je ovakav nalaz potpun i da je mogao poslužiti za utvrđivanje visine štete, odnosno visine izgubljene koristi tužioca.

Slijedom izloženog odlučeno je kao izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Tuženi je u reviziji postavio zahtjev za naknadu troškova sastava revizije u iznosu od 3.000,00 KM, te eventualnih troškova takse na reviziju. Kako je revizija tuženog odbijena to istom ne pripada pravo na naknadu troškova sastava revizije, iz kojih razloga je ovaj zahtjev odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašić

